Ч. 167 (14.416). Львів, вівторок 28. липня 1936. Pocztowa opłata opłacona ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 504-060, 143.322. Адреса для телеграм: „Діло“, Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 229-41. „ Друкарні: 229-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Арештування д-ра Ів. Кульчицького в Збаражі.

В суботу 25. липня ц. р. в год. 11. передполуднем явилася поліція в канцелярії і мешканні адвоката д-ра Івана Кульчицького в Збаражі й по переведенні основної ревізії його заарештувала та відвела на поліційну станицю. Вислід ревізії не дав нічого позитивного, та проте д-ра Кульчицького задержали на поліції і переслухували до вечора. Дальша його доля невідома.

Адвокат д-р Іван Кульчицький належить до наших провідних громадян у Збаражчині, є головою філії „Просвіти“ в Збаражі і членом управ ріжних наших тамошніх установ та загально поважаним громадянином.

Причини ревізії та заарештування не подано.

Тут пригадаємо, що в „Ділі“ ч. 158 з 17. липня ц. р. появилася стаття під заголовком „Як виглядає „нормалізація“ в Збаражчині“, де наведено оригінальні документи збараського староства дотично обмеження діяльности філії й деяких читалень „Просвіти“ і наведено теж устні погрози старости Рінґа під адресою української інтелігенції та митрополита Шептицького. Ця стаття зробила великий шум у краю і була основою інтервенції посла Володимира Целевича іменем Президії Української Парл. Репрезентації у воєводи Білика в Тернополі в середу 22. ц. м., бо все, що наведено у тій статті, відповідає правді.

Битва під Маляґою.

ҐІБРАЛЬТАР, 27. 7. ПАТ. Як повідомляють з Альжесірасу, 900 повстанців, машеруючи на Малягу, стрінуло біля Естемони 300 озброєних комуністів. У завзятому бою згинуло 100 комуністів і 20 повстанців.

ҐІБРАЛЬТАР, 27. 7. ПАТ. З Марока причалили до Альжесірасу повстанчі резерви. Сильний відділ повстанців, що їде на Малягу, розбив урядові війська.

КАЗАБЛЯНКА, 27. 7. ПАТ. Сполука з Танжером через есп. Мароко знову перервана. Від Кадізу по Малягу ніхто не запалює маяків.

В Мелілі, Тетуані та Севті формують нові частини з мароканських арабів та еспанців.

Збомбардували Пальму.

МАДРИД, 27. 7. ПАТ. Урядовий комунікат повідомляє, що урядові гидроплани збомбардували місто Пальма на острові Майорці; підводні човни зловили кільканацятьох повстанчих провідників, що пробували втікати на човнах.

МЕЛІЛЮ

МЕЛІЛЯ, 27. 7. Райтер. 3 урядові кораблі бомбардували вчора Мелілю, але не зробили більшої шкоди. У місті спокій.

І ТЕТУАН.

КАЗАБЛЯНКА, 27. 7. ПАТ. Урядовий літак, бомбардуючи Тетуан, знищив мечет, убиваючи 9-ох арабів та ранячи 15-ох. Тубильче населення дуже обурене.

Еспанський консулят — комуністичною централею.

АНАРХІЯ І НАСИЛЬСТВО.

КАЗАБЛЯНКА, 27. 7. ПАТ. У бюрах еспанського консуляту в Танжері викрито комуністичну централю, що була під опікою самого консуля. Серед населення сильне обурення.

ЛІССАБОНА, 27. 7. ПАТ. Як оповідають утікачі, у пров. Бадахоз повна анархія: озброєні ватаги дозволяють собі на жорстокі насильства над землевласниками, священниками та жінками.

„ВІДДАЙ БОГОВІ, ЩО БОЖЕ“.

ПАРИЖ, 27. 7. ПАТ. Як подає „Даріо де Навара“, міська рада Пампелюни (що находиться під владою повстанців) наказала завісити ікону Розп'яття у всіх шкільних салях.

Цей сам часопис повідомляє, що в Бурґос повстав „комітет національної оборони“, що тимчасово, доки проголосять військову диктатуру, буде виконувати обовязки уряду та репрезентувати Еспанію перед закордоном. Головою комітету, що підлягає безпосередньо ґен. Молі, є ґен. Кабанельос Феррес.

Еспанська закордонна служба покидає уряд.

БРЮССЕЛЬ, 27. 7. ПАТ. Еспанський шарже д'афер та секретар амбасади в Бельгії подалися до димісії.

РИМ, 27. 7. Стефані: Морський та військовий аташе тутешньої еспанської амбасади повідомили ґен. Франка, що прилучуються до його повстання.

ЛІССАБОНА, 27. 7. ПАТ. Еспанський консуль Валенкаріно подався до димісії тому, що не погоджується з деякими постановами еспанського уряду.

РАБАТ, 27. 7. ПАТ. Есп. ґенеральний консуль в Мароку і віцеконсуль з Рабату подалися до димісії.

ПАРИЖ, 27. 7. ПАТ. Радник есп. амбасади Кастільо і Кампос зложив димісію.

Уряд пропонує угоду?

ЛІССАБОНА, 27. 7. ПАТ. Портуґальський радіоклюб повідомляє на основі певного джерела крізь радіо, що Барріо запропонував ґен. Молі теку війни у центрово-правому уряді, який Азана хоче утворити. Повстанчий вожд відмовив і заявив, що тепер проголошено в Еспанії військову диктатуру і що повстанці не припинять боротьби аж до рішучої перемоги.

ДВА КОМУНІКАТИ.

МАДРИД, 27. 7. ПАТ. Уряд видав вчора вечором комунікат, у якому повідомляє, що його війська заняли важні стратегічні точки під Самосієррою. Положення повстанців у Сараґоссі нестерпне.

СЕВІЛЛЯ, 27. 7. ПАТ. Тутешнє радіо оптимістично оцінює повстанчі операції. Повстанці віддалені лише на 40 км. від столиці, яка не може довше боронитися. Уряд сподіється, що як положення стане критичне, буде можна виїхати через Сан Себастіян.

Посилення польської акції на „кресах“.

В останніх тижнях зайшли на арені внутрішньої польської політики знаменні події, що вже в недалекій майбутности матимуть поважне значіння для розвою чи зміни відносин на сході й південному-сході Польщі, у першу чергу у польсько-українських взаєминах. Тими важливими подіями є: 1) поставлення ґенерального інспектора польських збройних сил ґен. Ридза-Сьміґлого в характері надрядного чинника між президентом держави і премієром чи пак радою міністрів; 2) творення віцемін. Коцом проурядової партії; 3) заповідь скорої радикальної зміни у виконанні земельного переустрою; 4) енунціяція ради міністрів про скріплення урядової чинної політики на східних землях — врешті 5) активізація польського громадянства на українських землях з неявно агресивними намірами, передовсім під проводом старшин резерви та польських селян у людовій партії.

Справа вивищення ґен. Ридза-Сьміґлого належить до устроєвих — конституційних питань, хоч переведено її адміністраційним шляхом, а не законодатною зміною обовязуючої конституції з 23. квітня 1935. р. Цю зміну перевів премієр ґен. Славой-Складковський письмом до всіх міністрів і воєводів такого змісту: „Згідно з волею президента проф. І. Мосціцького, постановляю ось що: Ґен. Ридза-Сьміґлого, якого марш. Йосиф Пілсудський визначив як першого оборонця батьківщини, першого співробітника президента в управі державою, слід уважати і шанувати як першу особу в Польщі по панові президентові Польщі. Всі державні урядовці з головою ради міністрів повинні віддавати йому вияви пошани і послуху“.

Попередня польська конституція з 17. березня 1921. р. постановляла в ст. 2, що верховна влада в Річипосполитій Польській належить до Народу, якого орґанами є у законодатній ділянці сойм і сенат, у виконавчій — президент разом з відповідальними міністрами, у ділянці виміру справедливости — незалежні суди. Зовсім інакший принцип — т. зв. президентський — уводить в ст. 2 нова конституція постановою, що на чолі держави стоїть президент Річипосполитої, в якого особі зосереджується одноцільна й неподільна влада, а орґанами держави (ст. 3), що є під зверхністю президента Річипосполитої, є: 1) уряд, 2) сойм, 3) сенат, 4) збройні сили, 5) суди і 6) державна контроля.

Як бачимо, квітнева конституція не передбачує окремого орґану в особі ґенерального інспектора збройних сил. Та проте цитованим розпорядком премієра повстала тепер між президентом і урядом нова інстанція „першого співробітника президента“, якому уряд підлягає і тимсамим є перед ним відповідальний. Мотивів цього далеко сягаючого устроєвого розпорядку уряд не подає. Тільки з часописних коментарів, особливо польської опозиційної преси, можна здогадуватися, що Польща вступає у ряди авторитативних держав та що нове становище ґен. Ридза-Сьміґлого у жит

ґевій практиці до президента держави може бути
оріблиено таке, яке у фашистівському устрою
займає Мусоліні супроти італійського короля.
До недавна був ген. Ридз-Сьміґли лише членом
тріюмвірату разом з премієром та міністром за-
кордонних справ — від нині разом з президентом
приниматиме премієра і міністрів і всі справи під-
лягатимуть тепер його компетенції вже вовсім фор-
мально. Все те зроблено „ад персонам“, бо, як ка-
же військовий орган „Польска Збройна“, йде тут
про застосування гітлерівського „фірерпрінціпу“.

Про цю устрову зміну згадаю я тому, що без
сумніву матиме вона вже у найближчому часі
рішальний вплив на ходи політичного життя
Польщі, отже тимсамим і ми відчуємо її у прак-
тиці.

Очевидно, нова зміна відобється передовсім
за формуванні польських політичних організацій.
Не здали іспиту твори пп. Славека, Царе і Подось-
кого — себто нова конституція та виборчі ордина-
ції до сойму й сенату разом з реґулямінами нарад.
Треба їх ревізії і отсе вже й переведено одну з
дуже важливих ревізій квітневої конституції. Но-
вий устрій влади потребує теж і підтримки грома-
дянських чинників. Безпартійний Бльок зліквіду-
вав сам його творець — п. Славек. Не буде він
взірцем і для нової проурядової формації, яку
творить полк. Коц.

Підготовні праці полк. Коца щодо утворення
нової політичної формації окружені тайною. Не ві-
дома ще її ідеольоґія, як і сама внутрішня тех-
нічна структура — бльок чи одноцільна партія?
Мабуть радше остання форма, при чому нова ор-
ганізація малаб бути усамостійнена — у проти-
венстві до ББ — від державних адміністраційних
чинників. Відомо тільки з часописних вісток, що
нова проурядова орґанізація буде спиратись на
нових, досі в Польщі невідомих формах. Новий
проурядовий табор має дістати своєрідний вигляд.
Підставою орґанізації — як кажуть — має бути
дібраних 100 осіб, що творитимуть „чолову ка-
дру“ провідників. Ця сотня має творити свого ро-
ду орден, який має здійснювати напрямні пок.
марш. Пілсудського. Ця сотня до якої входилиб
люди, що мають найвище довіря, малаб бути так
сконструована, що кожний член цієї сотні мав би
обовязок створити дальший менший організацій-
ний ступінь орґанізації, покликуючи до життя но-
ву сотню членів, так, що властива орґанізаційна
одиниця малаб обіймати 10.000 осіб.

Які будуть дійсні форми нової польської по-
літичної орґанізації, покищо не відомо, хоч хо-
дять уже слухи, що до неї мають вербувати й у-
країнців, як це було з волинянами ББ. Покищо і
на „кресах“ з цього приводу слідно деяку метуш-
ню, особливо між тими, що давніше творили тут
ядро колишнього ББ.

Нова устрова зміна має вже і практичні ви-
сліди. Недавно відбулася нарада ген. інспектора
збройних сил Ридза-Сьміґлого вже у новому його
характері з премієром Славой-Складковським і
мін. хліборобства Понятовським на тему приспі-
шення переведення земельної реформи. Має вий-
ти новеля до закону про виконання земельної ре-
форми з 1925. р. з радикальним характером, що
дуже настрашило „кресових“ дідичів. Тут нині
згадую про це тільки мимоходом, бо цій життєвій
для нас справі присвячу окрему статтю.

Одним з офіційних наглядних доказів ожив-
лення польської політики на наших землях у на-
прямі підтримування та скріплювання польсько-
го елементу на них є також спеціяльна ухвала ра-
ди міністрів, що звучить: „В імя найвищого до-
бра Річипосполитої та згідно з далекосяжною
думкою марш. Пілсудського рада міністрів поста-
новила скріпити чинну політику щодо культур-
ного й господарського розвитку східних земель“.
Ця ухвала чи заява не вносить у справу по суті
річи нічого нового, бо й та польська перед і після-
травнева політика на східних „кресах“ була зав-
жди активна, різне було хіба її насилення — від-
повідно до хвилевої тактики і фінансових засобів.
Сьогодні старається вона попасти в один тон з
польським „кресовим“ громадянством, якому ні-
коли зрештою не бракувало у новій Польщі ак-
тивности, якщо справа йшла про нас, українців.
А те все дуже й дуже далеке від голошених недав-
но спроб нормалізації польсько-українських
взаємин.

Обсерваторові відносин на українських зем-
лях у Польщі кидається нині в очі велика акти-
візація тутешнього польського громадянства, зо-
крема в останньому часі. Не тільки вшехпольська
— ця, так сказатиб, зі свого офіційного обовязку
— преса, але також проурядова преса ріжного
автораменту від вшехпольсько-санаційного львів-
ського „Дзєнніка Польского“ по проурядовий кра-
ківський „Іл. Курер Подзєнни“ раз-у-раз підштов-
хує польське громадянство маревом катастрофи,
яка мовляв, грозить йому з українського боку.
Свідомо тенденційним і невірним представленням
справи держить воно польське громадянство у безнастанній тривозі, що у свою чергу зраджує подернування й питому на „кресах“ психозу, що без причини творить у поляків алярмове поготівля, непригоже ніяк до нормальної конструктивної праці. Вислід того такий, що не лише тутешня польська сіра маса, але й передові інтеліґенти вірять сліпо у всілякі „райберґешіхти“, якщо тільки йде в них мова про українців чи про українські установи й організації або й поодиноких діячів. Виняток творять тільки нечисленні одиниці, переважно з найбільш тут політично зрілого та зрівноваженого табору і ті справді білі круки поміж тутешніми поляками, що читають „Польсько-Український Бюлетин“.

Високе „ц“ у протиукраїнській ерії заспівали недавно у Львові на зїзді „Звйонзку офіцерів резерви“. Цей впливовий союз польських резервових старшин — більшість його членів — це державні урядовці у чинній службі — перейшов своїми рішеннями та своєю тактикою у виразну пробоєву формацію на польсько-українському відтинку. Попри польське римо-кат. духовенство — справжню „еккляезію мілітанс“ — згаданий союз стоїть нині у проводі протиукраїнського наступу зі своїм пробоєвим гаслом: „Ані пяди землі в українські руки, ані одної української школи“.

Не лишаються позаду й людовці. В деяких повітах Східної Галичини посилюється акція людовців, що багато нагадує напівбольшевицьку масову акцію колишнього лідера й людовецького посла Бриля з передтравневих часів (рр. 1925—26), що після своєї поїздки до Совітів пошпурував він юрбі неодну червону чічку, а сам нині пропав — камінь в річку. Використовуючи незвичайно скрутне матеріяльне положення села й економічний визиск сільської бідноти, очевидно демагоґією стараються людовці завоювати безкритичну сільську масу всюди там, де є якась частина поляків. Попри радикальні гасла економічного характеру — панська земля селянам, очевидно польським, без викупу — йдуть теж і політичні гасла — зміна конституції, виборчих ординацій, розвязання сойму і сенату, поворот Вітоса, тощо. І треба признати, що польські сільські маси ці гасла приймають спочутливо.

Словом, по польському боці на „кресах“ слідно сьогодні велике оживлення і значний рух, на який нам треба відповісти якнайбільшим скріпленням наших національних позицій.

Д-р Степан Баран.

Австрійсько-німецьке порозуміння і Чехословаччина.

Прага, липень 1936.

Чехословацька політична опінія у своїм погляді на значіння австрійсько-німецького порозуміння викристалізувалась аж після відповідної заяви міністра закордонних справ Чехословаччини д-ра Крофти і після декількох статтей на цю тему таких щоденників, як півофіціоз „Прагер Прессе“ та орган партії міністра-премієра д-ра Годжі, аграрний „Венков“. Нині ця опінія така:

Австрійсько-німецький конфлікт був усе пасивом для чехословацької закордонної політики, бо він скривав у собі одну можливість загального европейського конфлікту більше. Чехословацька закордонна політика все терпеливо чекала природнього розвитку австрійсько-німецьких взаємин з вірою, що в пригідному моменті все таки прийде до порозуміння. Чехословаччина була завжди за закріпленням незалежности Австрії, але разом з цим вона все була свідома того, що це закріплення можливе тільки за згодою і при співпраці Німеччини.

Новозаключений австрійсько-німецький договір — це перший крок у цьому напрямі і тому цей договір означає сам по собі для Чехословаччини попри деякі невигоди цілу низку позитивних даних. І так перш усього він відповідає ріжним інтересам і потребам ЧСР, він на якийсь час виключає з одного боку „аншлюс“, з другого небезпеку Габсбурської реставрації. Цей факт приносить у середущій Европі більше спокою, більше безпеки і збільшену можливість вдержати мир.

Таким чином, не зважаючи на деяке недовіря до запевнень обох партнерів, яке запанувало в Европі, австр.-німецький договір треба вважати відпруженням взаємин між Берліном і Віднем та зменшенням побоювань щодо можливости конфлікту в тій частині Европи. Нема ніякого сумніву, що коли обі договірні сторони послідовно задержать обосторонні зобовязання договору і будуть їх трівко респектувати, то цей договір створить можливости загального порозуміння в середущій Европі й уможливить тісну співпрацю Німеччини з рештою середньо-европейських держав.

Не лише бувший міністр закордонних справ ЧСР. д-р Е. Бенеш, але вже й теперішній д-р Крофта нераз виразно підчеркували, що між ЧСР. і Німеччиною нема безпосередніх диференцій, а були лише розбіжности в поглядах на т. зв. „аншлюс“ зі становища загально-европейської політики. Коли нині й на цьому відтинку прийшло до вияснення, треба сподіватися, що взаємини між ЧСР і Німеччиною могтимуть розвиватися краще і спокійніше. І саме через це Чехословаччина оцінює австр.-німецький договір зі свого становища річево, спокійно і позитивно. Вона теж спокійно чекає на дальший розвиток подій, оцінюючи нинішній стан реально, так, як він представляється.

Одначе при цьому ЧСР свідома того, що розвиток подій може в дальшому ході повернутись теж в інший напрям, але ЧСР не хоче вже згори недовіряти і добачувати в договорі зародок хто-зна яких плянів Німеччини щодо середньої Европи. Треба ще раз підкреслити, що в порозумінні між Берліном і Віднем Прага бачить для теперішнього моменту лише відпруження міжнародньої ситуації, не зважаючи на те, що австр.-німецький договір буде безпосередньою причиною до нових тяжких, а може і небезпечних дискусій між великодержавами в часі льокарненських переговорів.

Для Чехословаччини австро-німецький договір — це важна подія, супроти якої треба зберегти такий самий спокій і розвагу, яку ЧСР зберігала й супроти всіх алярмових вісток та загрозливих комбінацій останнього часу на тему „аншлюсу“ й Габсбурської реставрації. Чехословаччина і на майбутнє буде слідкувати за розвитком подій, що його може принести з собою австрійсько-німецьке зближення, розважно і спокійно. Це наказує їй інтерес і розум держави, яка хоче жити зі своїми сусідами в порозумінні і в порозумінні з ними співпрацювати.

Чехословаччина буде при цьому стояти і надалі, що австрійське питання, як і всі інші европейські проблеми, є загально-европейською проблемою.

Мв.

Французькі селяни проганяють комуністів.

РУЕН, 27. 7. ПАТ. Селяни, що зібралися на збори, зорґанізовані комуністичною партією, не допустили до голосу двох комуністичних послів, а одного з них здорово побили. Бійка сталася на салі — ранено кільканадцять осіб.

—o—

Пожежа Масави.

АДЕН, 27. 7. Райтер: Подорожні, що приїхали з Масави, оповідають, що це місто горить. Пожежа обняла також нафтові збірники, склади муніції та летунський майдан, де знищила коло 50 літаків.

РИМ, 27. 7. Райтер: Вістка, немов би в Масаві згоріли склади муніції та аеродром, є неправдива.

РИМ, 27. 7. Авас. Тут інформують, що пожежу викликала експльозія в складі муніції викликана спекою. Згинуло 10-ох людей. Пожежу опановано, ані один літак не знищено.

Новий документ заборони „Рідної Школи“ на Волині.

В нинішніх часах, коли Польщі не під силу заспокоїти потреби шкільництва державними школами — як це ствердив б. премєр Єндже йович на засіданні буджетової комісії 18. січня 1934. — і міліон двіста тисяч дітей у шкільному віці засуджено згори на безграмотність, бо для них нема ані шкіл ні учителів (хоча тисячі учителів тиняються без роботи), коли такий стан куди гостріше виступає на східних окраїнах Польщі, отже на наших землях, — здавалось би, що така заслужена установа, як „Рідна Школа“, не натраплятиме на перепони, коли хоче повести ту освітньо-виховну акцію, якої не веде і не може вести державний апарат. Особливож на північно-західних наших землях (Волинь, Полісся, Холмщина і Підляшша) така акція необхідна. Та всякі спроби тамошнього українського громадянства заснувати в себе станиці „Рідної Школи“ і повести хосенну рідношкільну працю на тамошніх запущених нивах стрічалися з рішучою забороною адміністраційної влади.

У статті п. н. „Рідна Школа“ і сокальський кордон, з нагоди замітки „Бюлетину Польсько-Українського“ („Діло“, ч. 94 з 30. квітня 1936) вияснили ми на підставі документів, що всі ті заборони були безосновні і протизаконні. Здавалось би, що після того тамошня адміністраційна влада буде придержуватися постанов закону про товариства і розпорядків до нього та не робитиме перепон у закладанні кружків „Рідної Школи“. Та де! Перед нами новий документ такої заборони. Члени-основники кружка „Рідної Школи“ в Микуличах, хотячівської волости, дістали від повітового старости у Володимирі Волинськім заборону такого змісту:

Starosta Powiatowy Włodzimierski.
L. B. — 6/36. Włodzimierz, dn. 10 czerwca 1936.
Do Sylwestra Mamosiuka
zam. w Mikuliczach gm. chotiaczowskiej.

Na podstawie art. 14 i 41 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27/X. 1932 r. w przedmiocie prawa o stowarzyszeniach (Dz. Ust. R. P. Nr. 94 poz. 808) oraz art. 75 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22/III. 1928 r. o postępowaniu administracyjnem (Dz. Ust. R. P. Nr. 36 poz. 341) zakazuję założenia w Mikuliczach gm. chotiaczowskiej oddziału stowarzyszenia p. n. „Ridna Szkoła“, ponieważ przedłożony mi egzemplarz statutu stowarzyszenia nie odpowiada postanowieniom art. 19 prawa o stowarzyszeniach, pozatem stwierdziłem, że część tamtejszej ludności ustosunkowuje się do projektowanej organizacji zdecydowanie wrogo, w związku z czem zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że uruchomienie w Mikuliczach oddziału „Ridnej Szkoły“ mogło by spowodować zagrożenie bezpieczeństwa i spokoju publicznego.

Od decyzji niniejszej służy prawo odwołania do Urzędu Wojewódzkiego Wołyńskiego. Odwołanie wnieść należy za pośrednictwem tutejszego Starostwa w terminie czternastu dni od daty otrzymania decyzji.

Starosta Powiatowy (Hubert Stempowski).

P. M.

Повище рішення — протизаконне, бо наведені в ньому мотиви — протизаконні, а саме:

Твердження, що, мовляв, статут „Рідної Школи“ не відповідає ст. 19 розпорядку Президента Річипосполитої (з силою закону) про товариства з 27. жовтня 1932 р. (Д.З.Р.П. ч. 94 поз. 808) є незгідне з фактичним станом річей. „Рідна Школа“ — це не якесь нове товариство з новим статутом, але давне передвоєнне товариство, якого статут затвердила й польська адміністраційна влада ще перед появою згаданого президентського розпорядку про товариства. На підставі §. 1. виконного розпорядку Міністерства Внутрішніх Справ з 17. грудня 1932, Д.З.Р.П. ч. 116 поз. 964 всі товариства, що правно істнували в Польщі до часу введення в життя президентського розпорядку як закону про товариства з 1932 р., є повноважні. Отже ніяких змін ані доповнень статутів правно істнуючих товариств до нових вимог нового закону з 1932 р. ані самий закон, ані повищий виконний міністеріяльний розпорядок не передбачує і не вимагає. Якщо кружки „Рідної Школи“ можуть бути на тереці краківського воєвідства, ба навіть у самому Кракові і це законне, то таким самим правом можна засновувати кружки „Р. Ш.“ і на Волині, бож закон про товариства уніфікований та обовязує в цілій польській державі.

Як другу причину подає повітовий староста у Володимирі Волинськім, що частина громадян села Микулич рішуче вороже ставиться до кружка „Р. Ш.“, який громадяни того села задумали заснувати. Передовсім сумніваємося, чи засягнені інформації п. старости в тому напрямі стійні. По друге інформації адміністраційної влади, якщо вона вважалаб такі за необхідні,

можуть відноситися до того, чи постанови статуту даного товариства не містять у собі чогось протизаконного, та чи члени-основники такого товариства є власновільні, чи на них не тяжать наслідки якоїсь правосильної кари за нечесні діла або вкінці якісь доказані конкретні факти їх протидержавної діяльности.

В цьому випадку всіх тих моментів нема. Статут „Рідної Школи“, затверджений польською адміністраційною владою, очевидно не має в собі нічого протизаконного, а й 55-літня хосенна діяльність „Рідної Школи“ говорить так пророчисто сама про себе, що під цим оглядом нема й не може бути ніякого сумніву. — Зновуж члени-основники кружка „Рідної Школи“ в Микуличах — це люди поважні, власновільні, на яких не тяжить ніяка кара і яким у додатку ніхто не може закинути ані фактично не закидає ворожого відношення до польської держави. Отже й під цим оглядом нема ніякого фактичного закиду, а вслід за тим нема передбаченої законом причини до заборони Кружка „Рідної Школи“ в Микуличах.

Згідно з § 11. статуту членами „Рідної Школи“ можуть бути тільки особи української народности, отже про якісь тертя з приводу національних розбіжностей не може бути мови. Зрештою належати до якогось товариства — це річ несилувана і залежить від доброї волі тих, які бажають належати до легального товариства. Хто цього не бажає, той просто не вступає до того товариства і справа скінчена.

Ніякий закон не передбачує, щоб перед заснуванням якогось товариства староство вишукувало людей зовсім до того товариства непри-

ЮЛІЯН ОПІЛЬСЬКИЙ. 2

Нащадки Гіпократа.

(Докінчення.)

Оба лікарі знали добре, що Гермас це тільки галапас або т. зв. тінь молодого гуляки Люзія Ґрата, та ні один, ні другий не вважав цього соромом. Вож громадянина соромить тільки праця для зарібку... Тому оба радо занялися темою, при якій могли виказати свою вченість і похвалитися успіхами, а водночас осмішити суперників.

— Знаєте може, — почав Йозефус, — що коли весною останки вогкости спливуть до частин, положених нижче носа, то повстає дуже небезпечна недуга, яку зовуть „кінанхе“ (дифтерит або круп). Інші медики називають її „сінанхе“ (шкарлятина), або твердять, що причиною її є виткання віддихових доріг жовчевими виплинами, а внаслідок цього життєвий вогонь, якого не можна якслід перевітрити, спалює гарячкою тіло. Ось така то важка недуга впала на малого Кая Антістія Ґрата, тому батько покликав мене, Хризолаоса та чотирьох інших лікарів, яких йому хтось поручив.

Йозефус попив вина, обтер уста і розказував далі:

— Гарячка була дуже сильна, хлопець кидався по ліжку, так що годі було його вдержати, тому казав я йому пустити кров. Після цього дитина заспокоїлася, але водночас показалися прищі в горлі, так що не могла навіть проковтнути води з медом, або молока. Тоді заординував я полокання з вивару морви з сіркою, содою, екстрактом мощу і виваром зі зелених волоських оріхів. На жаль хлопець закашлявся відразу і нізащо в світі не хотів удруге взяти ліку до уст. Гарячка росла, а з нею упір хлопця. Я бачив, що дитина душиться, отже казав ще раз пустити йому кров ізпід язика і витяти в горлі язичок, бо боявся, що набубнявілий язик задушить недужого. При цьому подиктував я знамениту рецепту на прищі в горлі...

— Позвольте, колеґа... — почав Хризоляос, одначе захоплений бесідник замахав тільки руками.

— Мовчіть, колеґа! — гримнув, витріщаючи круглі жовті очі. — Не мовчав ти тоді, коли було треба, то мовчи тепер і не виправдуйся запізно.

— Алеж я взагалі не гадаю виправдуватися перед тобою, Йосифе, — з уданою розпукою в голосі закликав Хризоляос.

— Уявіть собі тільки, amici! — перорував Йозефус. — Хризоляос заявив батькові, що хлопець не видержить другого спусту крови та обіцяв вилікувати його окладами, виваром із ґалясівок і медом. Ха, ха, ха! Із жахливої „кінанхе“, перед якою хилить чоло сам мистець Гіпократ, признаючи свою безсильність. Абдера! Абдера! Абдера!

— Може бути, що вилікувати цю жахливу недугу нашими ліками неможливо, — признав з повним спокоєм Хризоляос, усміхаючися, — та коли так, то навіщо дратувати недужого й затроювати йому останні хвилини злиденного життя?

В голосі грека звучало спочування і щирість. Зразу мовчали всі.

— На Ескуляпа! — закликав Гермас, — ось справжній лікар, приятель людства, вірний учень великого Мистця!

— А я! — озлобився Йозефус, — благаю безсмертних богів, що дали тобі такого лікаря, коли важка неміч увійде під твою покрівлю! Коли вхопить тебе розпука, що всяка лікарська штука показалась безсильна, щойно тоді оціниш мої ліки!

— На розпуку немає ліку поза молитвою! — повагом погладив бороду Хризоляос. — А там, немає за нами права лагодити нашу розпуку коштом чужого терпіння.

— Верзеш, amice! Забуваєш, що божеський Марк Аврелій уже від двох літ не живе і фільософія вже не на часі. Верзякаєш як стоїк, або християнин. Краще послухай рецепти, яку написав я для малого Ґратуса.

Йозефус широко розставив пальці лівої руки, а правою відчислював на них усі складники придуманого ліку.

— Отже я казав вимішати товчені ґалясівки зі соком морви, додав шафрану, мирри, винного квасу та ałуну, а щоб злагодити гостроту змішав я те все з медом і люкреціею. Опісля взяв я по одній унції ганижу, кропу, зазулинця, рути, ситникового цвіту, сушених пелюстків рожі і цинамону і додав осаду з шафранової масти і три унції попелу з ластівок. Мішаниною всіх цих ліків заправив я попередню і бажав вимастити нею шию, залози і прищі в гортанці недужого. У випадку невдачі мав я ще кипрійський сірчан заліза зі соком акації і негашене вапно з вовчою печінкою до випалювання вередів. Поза тим можна було ще вжити розпаленого заліза. На жаль, усіх цих знаменитих ліків не міг я вжити і недужий вмирає, чи вже навіть умер! Його смерть це діло Хризолаоса й його заслуга! Я вмиваю руки!

З важною міною Йозефус розперся на лежанці за столом і з нескриваною злобою глядів на Хризолаоса.

— Не гнівайся „колеґа“, — відповів цей. — Признай, що не віриш у можливість вилікувати „кінанхе“ цими ліками!

— О, навпаки, вірю і лікую її вже від десяти літ.

— Хай буде! Лікувати можна, одначе чи зміг ти хоч раз недужого вилікувати?

— Алеж певно, що так!... Хоч не завсіди!

— Ні разу! Колеґа, ні разу! Тільки тоді, коли „кінанхе“*) розливається на груди, лице й шию, або сама уступить після кількох днів тільки тоді можна її вилікувати, але лікарем є

*) шкарлятина.

чаних, що не хотілиб чи не малиб права вступити до нього і на такій підставі заборонялo засновання цього товариства! В такий спосіб не можна би взагалі ніде засновувати ніякого товариства, бож, якщо комусь на тому залежить, усюди може піднайти дійсних чи підставлечих людей, що не „бажатимуть“ даного товариства! Вслід за тим і цей другий мотив володимирського старости відпадає як законно нестійний.

В ч. 28. „Бюлетину Польсько-Українського“ ред. Вол. Бончковський, обговорюючи справи ширшої польської політики у відношенні до 160-міліонового кольосу СССР, зачислює український нарід „до наших природних та органічних союзників“. Тому пропонує „примирливу політику“, бо великої польської політики не можна спірати на „кількох десятках тисяч найпідлішого (!) русько-українського елементу як на нових поляках“, мобілізуючи одночасно проти себе ввесь багатоміліоновий український нарід!

Безперечно — ті засади ред. Бончковського розумні і доцільні, та — на жаль — вони зовсім розходяться з практикою життя, а „сокальський кордон“ з усіми його болючими наслідками — це найкраща ілюстрація дійсних неунормованих відносин. Якщо справа унормування польсько-українських взаємин має вийти поза рямці теоретичних міркувань, то за гарними словами мусять доконче прийти дійсні факти. **Одна з таких передумовин нормалізації відносин — це скасування „сокальського кордону“.**

І. Г.

Лугові свята в краю.

МОКРОТИН, ПОВ. ЖОВКВА.

В неділю 26. ц. м. улаштував „Луг“ у Мокротині свято-попис у 10-ліття смерти Гол. Отамана Симона Петлюри. Крім мокротинського „Лугу“ в складі 56 луговиків і 25 луговичок взяли участь у святі „Луги“: з Зарудець 27 + 13, в Батятич 12 + 4, Фійми 12, Полян і Крехова 13. Разом до вправ станулo 139 луговиків і 42 луговички.

Свято розпочалося збіркою „Лугів“. Звіт приняв делегат Головної Старшини „Вел. Лугу“ мґр В. Жовнір. Грімко залунав на площі відзив луговиків лав: „Слава Лугові, Батьківщині слава!“ Відтак „Луги“ передефілювали жалібним маршом перед портретом бл. п. Отамана, гарно прибраним зеленю і національними прапорами.

На провізорично побудовану естраду виступив хор мокротинського „Лугу“ (один з найкращих хорів у повіті) та відспівав низку пісень. У міжчасі виголосив делегат „В. Л.“ мґр В. Жовнір коротку і змістовну промову про Симона Петлюру.

Відтак відбулась руханкова частина свята. Виведено всі приписані лугові вправи. Найкраще випали і найбільше оплескувано вправи луговичок. По вправах лугова Старшина приняла дефіляду зібраних лугових товариств. На закінчення свята делегат мґр Жовнір заохотив зібрані „Луги“ ще кількома словами до дальшої інтенсивної праці. Ще раз пролунало грімке „Слава Лугові, Батьківщині слава!“ і луговики разом із публикою відспівали луговий та національний гимн. На святі грала дута орхестра „Лугу“ зі Сорік, львівського повіту.

На загал з цілого свята у луговиків, як і в численно зібраної публики, залишилось якнайкраще враження. Але й тут не обійшлось без інциденту. По закінченні свята кількох місцевих комунарів-недобитків пробувало внести замішання. А саме коли відходив до дому „Луг“ із Зарудець, кількох комунарів, засівши в городі за парканом у горосі, кинули на зарудецький „Луг“ кілька камінів. Та ця напасть скінчилась фатально для самих напасників; чотирьох з них зловили луговики і добре відплатили їм луговики палицями.

ПОРШНА, ПОВ. ЛЬВІВ.

Луговий фестин-попис у Поршні, львівського повіту, відбувся в неділю 26. липня. На фестині виведено лугові вправи, приписані на 1936 р., які випали дуже гарно. Велике враження зробили особливо ритмічні вправи „Молитва“. Свято закінчилось дефілядою вправляючих, яку відібрав представник „Великого Лугу“ віст. Пукас Степан разом з місцевою старшиною.

МАЛЕХІВ, ПОВ. ЛЬВІВ.

В Малехові, пов. Львів, відбувся фестин-попис, на якім також виведено лугові вправи, приписані на 1936 р. Фестин закінчився дефілядою місцевого „Лугу“, яку відібрали представники „Великого Лугу“ віст. Тригук і дес. Скиба С. та голова місцевого „Лугу“.

Нечуваний виступ постерункового.

Постерунковий з псом на кооперативнім святі. — Пес кусає людей. — Апель до компетентної влади.

В неділю 26. липня ц. р. кооператива „Сила“ в Доброгостові, дрогобицького повіту, святкувала своє 10-ліття. На свято прибули доокличні села, представники повітових установ і делегат Р.С.У.К. посол З. Пеленський. По богослуженні, яке відправив о. ігумен Бараник та о. декан Микелита в асисті духовенства, відбулася у великій салі читальні кооперативна академія. Академію відкрив місцевий парох о. Банах. З черги виголосив промову справник кооперативи п. Гарасимяк, подаючи історію і розвій кооперативи. Довший популярний реферат про кооперацію виголосив делегат РСУК посол З. Пеленський. Дальше йшли привіти: д-ра Блажкевича від економічних установ Дрогобича, інж. Дединського від „Сільського Господаря“, п. Городиського від „Рідної Школи“ і „Просвіти“. Поодинокі промови переплітали хорові пісні. На закінчення свята промовив голова Надзірної Ради ПСК. у Дрогобичі посол С. Витвицький, що вказав на вагу обєднання в кооперативній громаді.

На цім гарнім святі сталась нечувана річ. Як представник влади прийшов туди старший постерунковий ч. 471 Рачинський зі Стебника. За хвилину, протискаючись через юрбу, увійшов до читальні якийсь панок, що провадив великого пса-вівчука на линві без кагання, убраний лише в сорочку, підперезаний ременем, на котрім звисав великий револьвер. У капелюсі на голові увійшов він до читальні. Коли йому звернули увагу, що не можна входити з псом і в додатку в капелюсі, відповів: „Я сам вем, цо робєм“. Після того підійшов до постерункового віддав йому пса, а сам відійшов. Поява пса серед людей зробила, річ ясна, всіх нервовими, бо пес дивився непевно і виглядало, що кожної хвилини на когось скочить. На увагу місцевого пароха, що не можна водити пса там, де багато зібраних людей, постерунковий відповів піднесеним тоном, що то його справа. Постерунковий у часі поодиноких точок програми розказував псові голосно: „сядаць“ або „встаць“! А коли він станув з псом так близько входу на сцену, що не можна було туди увійти, посол Пеленський звернув йому увагу, щоб забрав пса, бо люди бояться. Постерунковий відповів, що прийшов з псом на приказ. На це запитав посол, на чий приказ. Постерунковий сказав, що не розуміє, що до нього говорять, бо до нього треба говорити „паньствовим єнзиком“. Також на увагу о. ігумена відповів у немечний спосіб, трактуючи о. ігумена пер „пан“ („Чи пан не ве, ґдзє пан жиє?“). О. ігумен відповів, що знає. Зараз після того леґітимував п. Городиського також в дуже грубій формі.

При кінці академії звявився знову той самий панок і зажадав від поліціянта, щоб він леґітимував п. Новосельського, бо він мав казати йому зняти в салі капелюх. Тоді зажадали від постерункового, щоби сказав, хто є той пан, на що постерунковий відповів, що то „Юзеф Муйстра з Орови“; на питання, хто він такий, сказав, що „без заньця“; на дальші питання, чому приходить з револьвером, сказав, що то револьвер „его ойца“ і ніхто не має права питати, чи він має дозвіл носити зброю.

По скінченні академії, коли громадяни стали розходитись домів, **постерунковий пустив пса, який покусав справника місцевої кооперативи Івана Герасимяка, Кортіжка Василя з Доброгостова, Івана Дубика з Орови і дівчину Харину Фесю.** Згадані мають знаки від укушення, подерті сподні, а дівчина спідницю і панчохи.

Поведінка постерункового, що явився на святі з псом-вівчуром, викликала зрозуміле обурення населення. Треба було перевізії та успокоєння. **Це дійсно нечувана річ, щоб постерунковий на академії звявлявся з псом, а потім ще той пес кусав людей!** Не знати, чи той пес не скажений і требаб негайно дати його на ветеринарійну обсерваторію.

Думаємо, що команда поліції вгляне в цю справу і звільнить громадян від постерункового, що позволяє собі на подібні виступи.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

Німеччина скасувала посольство в Адіс Абебі, заступаючи його генеральним консулятом. Римські політичні кола добачують у цьому акті визнання анексії Абисинії.

Японський уряд задумує утворити генеральний штаб летунства, що буде рівнорядний зі штабом сухопутньої армії.

В Мексику покінчився страйк робітників електрівні, що унерухомив був 32.000 заведень з 200.000 робітників.

В Палестині згинуло 10-ох арабів у битві з британським військом.

Дати в часі літа один фестин, одну аматорську виставу, один концерт, один попис, одну забаву чи яку іншу імпрезу в користь Централі Рідної Школи — це не тільки обовязок кружків „Рідної Школи“, але й усіх українських товариств

тоді природа, а не ми. Саме тому справу треба передати Богові.

— Якому? — зацікавився Спорус.

— ...А ми, лікарі повинні приносити тільки тимчасову полекшу недужому, облекшувати йому біль. Сам Гіпократ признає отверто, що ці недужі на „кінанхе“, яких він бачив, повмірали, всі, без винятку. Видко були це самі важкі випадки. Не вдаваймо, що знаємо щонебудь, коли не знаємо нічого! Може бути, що колись навчимося лікувати і цю недугу, але поки один Бог може принести здоровля такому, кого вхопила його „кінанхе“. Отже не занечищуймо болючого горла всякою поганю і не забираймо недужим крови!

— На Юпітера! — крикнув Спорус, — про яке то божество говориш?

— Міркуєш „колега“, немовби ти справді вилікував хлопця і добув славу більшого медика, ніж сам Йозефус із Александрії! — кпив Йозефус.

Хризолаос допив вино, добув ізза туніки бокату мошонку й кинув її на стіл на превелике зачудування свого суперника.

— Не бажаю я слави, „колего“. Малого Кая вилікувала природа за божою ласкою, а я допоміг їм тільки медом та виваром із галясівок. Але що природа не потребує грошей, то батько дав їх мені! Споре! Плачу за вино і страву!

Хризолаос вийшов із шинку, лишаючи лютого Йосифа й остовпілого Гермаса, який з їдким усміхом сказав:

— Перполе! Малий Кай тобі завдячує спасення, бо не хотів приняти твоїх ліків „медіце“! Хризолаоса гроші повинен би за це діставати ти, о, вічний нащадку Гіпократа!

— А я гадаю, — вмішався Спорус, — що треба підпоїти Хризолаоса і витягнути від нього ймення того божества, якому він приносить жертву! Це може придатися не тільки лікарям, але й нам!

Поготівля французького летунства над еспанським кордоном.

АНДЕ, 27. 7. ПАТ. На летунському майдані у Біяріц восереджено більшу скількість літаків. Вони підлягають віцеміністрові летунства, що може кожночасно вислати їх на підмогу франц. громадянам в Еспанії, коли довідається через граничні станиці, що вони загрожені.

ЗБІРНИЙ ДЕМАРШ У МАДРИДІ.

ЛЬОНДОН, 27. 7. ПАТ. Дипльоматичні представники в Мадриду спрямували спільно до тамошнього уряду домагання охоронити їхні домівки, заосмотрити їх у харчі та запевнити свободу контакту між собою та зі своїми урядами.

Англійський уряд рішений затримати невтральність супроти подій в Еспанії.

ЕСПАНСЬКА ДОМАШНЯ ВІЙНА І ЖИДИ.

КАРЛЬСРУЕ, 27. 7. Нім. Інформаційне Бюро До Кель приїхало 22-х німецьких утікачів з Еспанії; вони описують жорстокий напад лівих еспанців на людовий дім німецького фронту праці в Барсельоні. З їхніх оповідань виходить, що цей напад юрби зорганізували прогнані з Німеччини жиди.

(Львівська жидівська преса, описуючи еспанські події, виявляє недвозначну неприхильність до повстанців, що проявляється як у доборі вісток, так і в стилізуванні наголовків).

УТІКАЧІ.

ГЕНУА, 27. 7. ПАТ. Пароплав „Прінцеса Марія" з італійськими утікачами на чердаку причалив до тутешньої пристані.

ПАРИЖ, 27. 7. Авас. Як повідомляє мін-во закордонних справ, кілька урядів звернулося до французького з проханням заопікуватися їхніми громадянами в Еспанії. Мін-во видало відповідний наказ французьким консулям.

ГІБРАЛЬТАР, 27. 7. ПАТ. Контрторпедовець „Базев" висадив на сушу 150 англійців, американців і ін., яких забрав з Маляґи. Вони оповідають, що в місті знищено яких 300 найбільших будинків, убито 500, а ранено 2000 осіб.

Контрторпедовець привіз із Туельви 112 утікачів, що по дорозі бачили, як 2 підводні човни обстрілювали Таріфу.

ВАШИНГТОН, 27. 7. ПАТ. Американський консуль з Барсельони домагається, щоб негайно вислати з Маляґи до Барсельони американський кружляк Кінсі.

ҐІБРАЛЬТАР, 27. 7. ПАТ. На приказ британського уряду 7.000 еспанських утікачів покинуло територію Ґібральтару. Можна було побоюватися, що між ними вибухне епідемія.

ІТАЛІЯ НЕ МАЧАЛА ПАЛЬЦІВ.

РИМ, 27. 7. ПАТ. Італійська преса з обуренням відкидує підозріння деяких закордонних часописів, немовби Італія вислала літаки на підмогу ген. Франкові.

ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ ДО ЕСПАНІЇ.

МАДРИД, 27. 7. ПАТ. Міжнародній комітет Червоного Хреста запропонував поміч еспанському Червоному Хрестові, але дістав відповідь, що покищо це зайве.

Львівський воєвода уступає?

У варшавських політичних колах говорять, що воєвода Беліна-Пражмовський перейде небавом на емеритуру. На його місце прийшов би президент найвищого військового суду ген. Мареш або шеф військ. жандармерії полк. Бабан; оба кандидати шкільні товариші ген. Ридза-Сьміглого.

Величаве всенародне свято в честь поляглих у Раві Руській.

Народ напливає. — Торжественна Служба Божа і панахида. — 300 вінків і 10.000 народу. — Відслонення прегарного памятника Поляглим. — Посвячення памятника. — Незабутня хвилина — присяга під памятником. — Проповідь і закінчення.

(Від власного висланника.)

ЗАГАЛЬНІ ВРАЖІННЯ

Доїзджаємо до Рави Руської і з вікон вагону видно, що дорогами раз-у-раз їдуть фіри з жінками, мужчинами, дітьми та молодю, святочно в гарних народніх строях, або в гуньки одітими, а стежками, які вриниють між збіжжем, поспішають теж масово люди до міста, немов на відпуст. До бадьорих, хоч утомлених важкою працею при жнивах селян усміхається золоте сонце з безхмарної блакиті неба, пригріває так, немов би хотіло підогнати мандрівників. Спека і духота. На стації в Раві Руській голова філії Т-ва Охорони Воєнних Могил інж. В. Терпелюк витає двох делеґатів з Виділу Головного Т-ва О. В. М. в особах секретаря О. Карпінського та члена Виділу інж. Я. Гузара і двох спеціяльних кореспондентів „Діла" та „Неділі", які приїхали теж на це свято. Увага приїзших звертається на відділ поліціянтів у повному озброєнні та в шоломах, що теж щойно приїхали на свято... аж зі Львова. Відділ 24-ох поліціянтів відмашеровує до міста, а на стації лишаються поліційні аґенти, теж зміцнені львівськими, які уважливо слідкують за приїзшими.

По дорозі до міста стрічаєте щораз то більше селянської молоді з пришпиленими жовто-блакитними стяжками на грудях. За хвилину з подвіря повітової команди поліції вирушив на місто відділ новоприбувших поліціянтів, які перейшли вулицями до ринку в напрямі цвинтаря. Поліція в шоломах викликує зацікавлення головно синів та доньок вибраного народу, які вже від ранку залягли вулиці, бальконі та вікна своїх домів.

У ЦЕРКВІ.

Зате повзжений настрій українських мас лише збільшився і вони зі скупленим духом поспішали з усіх боків до церкви, де вже в год. 10-ій почалася торжественна Служба Божа, що її віправив о. дек. М. *Дороцький* з Потелич в асисті о. *Заяця* (Любиче Князі) та о. *Бахівського* (Корчмин). Діяконували о. *Кулинич* (Камінка Криве) та о. *Дацько* (Тенетиська). Співав селянський хор з Потелич під управою п. Мастикаша. Просторий майдан коло церкви заповнили вщерть маси вірних, бо невелика церква, до того ще з руштуваннями в середині для маляра проф. Буцманюка, який її розмальовує, не могла помістити напливу вірних. Треба признати, що викінчений іконостас кисти покійного вже мистця Ю. Магалевського з розмальованою на зразок нашого старого церковного мистецтва частиною церкви над престолом може дійсно захопити кожного своєю гармонійною мистецькою цілістю.

В церкві духота нестерпна, але ми сиділи терпеливо враз з обома львів. делеґатами в крилосі на церкві, до якої аж до кінця Служби Божої надходили церковні процесії з поблизьких сіл, майже всі з прегарно вишитими хоругвами. І так на це свято прибули церковні процесії з сіл: Потелич, Гребенного, Річок, Тенетиськ, Забіря, Селиськ, Гійча і Голого Равського. Всеж треба признати, що хоч у церкві було повнісько людей, завдяки впорядчикам не було зовсім натовпу ні замішання. Впорядчиками була студентська молодь з Равщини, побратими зі сокільських гнізд з Рави Руської, Річок, Девятиру і Потелич та луговики в одностроях з Камінки-Боброїди.

По Службі Божій точно в год. 12-ій вполудне стануло 18 священників під проводом *о. сов. Щасного Раставецького* (Гребенне) до панахиди перед символічною домовиною, уставленою на середині церкви перед тетратодом, яка вся потонула у вінках. На переді домовини видніє прегарний металевий вінок з дубового листя від Головного Т-ва О. В. М. у Львові. На широких жовто-блакитних стяжках цього вінка напис: *Поляглим у Равщині* — Тво О. В. М. у Львові.

Збірна панахида за поляглих, жалібні пісні і відправа 18-ох священників під проводом старенького срібноволосого о. Раставецького залишили дійсно незатерте вражіння. Радісно було на душі, коли втомлені обличча вірних вслухувалися в кожне слово молитви і самі возносили горячі молитви за поляглих, між якими багато було мабуть з їх найближчих, які згинули геройською смертю під Равою Руською або таки на вулицях цього міста. Радісно було на душі, коли діти на жилавих руках батьків та матерей за прикладом старших теж простягали рученята до „Бозі", а їхні очі світились дивним блеском. Дійсно незабутня картина!

ПОХІД З ПРОЦЕСІЯМИ

На жаль, повітове староство в Раві Руській рішенням з 23. липня ц. р. заборонило уладити похід та публичну збірку на кошти будови памятника. Зате дозволило перейти церковним процесіям без зорганізованого походу з церкви на цвинтар, щоб там відслужити панахиду. Заборонило теж нести вінки з тризубами, з кільчастого дроту або різні транспаренти. Тому властиво зорганізованого походу не було. Пристосовуючись до виданого рішення староства, з-під церкви вийшли точно в год. 12.20 вполудне делеґації з вінцями. На самому переді несли оба львівські делеґати п. *О. Карпінський* та інж. *Я. Гузар* дуже гарний вінок від Т-ва О. В. М. у Львові. За ними ступали повагом ще 223 делеґації з вінками з квітів, збіжжа, овочів, деревини і т. д. з написами від студентства в Равщині, від усіх установ і товариств у Раві Руській, далі з Жовкви, Яворова, Мостів Великих та від різних товариств з сіл Равщини з написами у честь поляглих. Звертало на себе увагу кілька великих вінків з гарно підібраними написами від націоналістичної молоді кількох сіл повіту. По дорозі на цвинтар прилучилося ще до походу понад 70 делеґацій з вінками, так, що всіх вінків на цвинтарі начисловали коло 300. За церковними процесіями ступало 22-ох священників під проводом двох деканів: равського о. *М. Дороцького* і немирівського о. *В. Гучка*. Перед і за процесіями та духовенством йшли три хори, а саме з Потелич, Вербиці та Піддубець і трубна орхестра з Немирова (всі музиканти мали сині шаравари й вишивані сорочки) і вкінці маса народу, яка йшла здебільша чвірками так, що хідниками йшли лише ті, які спізнилися до церкви. Процесійний похід перейшов через ринок і попри костел на цвинтар. За процесіями йшло найменше 7.000 людей. Вистане згадати, що коли священики дійшли двокільометровою дорогою з церкви на цвинтар в год. 1.40 пополудні і почали відправляти молитви біля памятника, народ надходив ще на цвинтар майже до кінця свята. Всіх учасників начислюють до 10.000 осіб.

НА ЦВИНТАРІ.

Довкола трьох спільних могил, у яких спочиває понад 100 стрільців У. Г. А., обрамованих бетоном, з квітниками і з плитами з вирятими роками 1918—1919 станули делеґації з вінками і впорядчики в чотирокутник, щоб остеж умождивити священикам посвятити величавий памятник. Заслону з памятника відкрив голова філії Т-ва О. В. М. у Раві Руській інж. *В. Терпелюк*, передав його в опіку греко-католицькому духовенству й церкві і попросив, щоб оо. декани зі священиками посвятили памятник. Промова голови філії відпала, бо староство заборонило її виголосити.

АЛЕҐОРІЯ УКРАЇНИ.

З відслоненням памятника багатотисячна маса народу мов зачарована вдивлялася у маєстатичну постать жінки (алеґорія України) — з убитим стрільцем — долота відомого нашого різьбаря *С. Литвиненка*. Це безумовно найкращий памятник того різьбаря. На квадратовому цоколі, високому 3.30 м., широкому 2 м., який спочиває ще на двох сильних фундаментах, поміщена на верху група з двох осіб, скомпонованих у трикутник. Перша з них — це сидяча постать жінки (алеґорія України), яка тримає на руках убитого стрільця. Лівою рукою пригортає голову стрільця до своїх грудей, правою міцно оперта на скелю. Голова жінки в гордому русі звернена на схід, з виразом неспожитої енерґії в устах, болю, завзяття й одночасно рішучости в очах. Голова і шия жінки накрита немов наміткою жінок із заліщицького повіту, яка нагадує скоріше княжий діядем. Ціла постать жінки в стилізованому українському одязі. Різким контрастом до енерґійної постаті жінки є фігура стрільця, у стрілецькому однострою, повна безладу і знесилення. У стрільця дійсно гарна мужеська голова, яка усіми своїми рисами висловлює стоїчний спокій після совісного сповнення свого найбільшого обовязку.

Цілий матеріял цього маєстатичного памятника, високого на 5 метрів, це штучний масивний, сильний та ефектовний ґраніт. Обі постатті й долішні фундаменти шліфовані, середня частина — цокіл насікані. Робить вражіння природньої скелі. За дійсно мистецьку працю при будові цього памятника поляглим, яка тревала 5 місяців, ґратулювали сердечно мистцеві різьбареві **С. Литвиненкові** численні інтеліґенти та священики. Комітет вдоволений теж, що вибрав саме цей проект зпоміж 5-ох інших проектів цього мистця.

На памятнику вгорі видніють вириті золотими буквами такі слова св. Євангелія: „Більшої любови не має, як хто життя своє віддасть за друзів своїх".

По середині цокала напис: **Поляглим 1914—1920, Громадяни Равщини, філія Т-ва О. В. М.**

Після посвячення памятника **о. дек. Дороцький** перебрав памятник в опіку греко-кат. духовенства і візвав вірних до однохвилинної мовчанки-присяги, якщо „хочуть вольної волі". І впали всі на коліна, простягаючи руки до неба.

По панахиді виголосив ще **о. О. Кульчицький** проповідь про культ поляглих, орхестра відограла національний гимн, делегації поскладали вінки на спільних могилах, а хор з Вербиці відспівав ще декілька пісень.

Безумовно душею вдвигнення прегарного памятника і підготови цього успішного свята були: **інж. В. Терпелюк та дир. Ст. Совик,** голова та секретар філії Т-ва О.В.М. у Раві Руській. На секретареві спочивав на святі ввесь нагляд над збереженням ладу. Тепер слово за установами й організаціями Рави Руської й повіту, які повинні виявити подяку ініціяторам та невтомним робітникам при виконанні цього діла таким чином, що більшими грошевими датками допоможуть філії Т-ва О.В.М. сплатити майже ще половину довгу за памятник.

В год. 3.30 пополудні скінчилося свято і присутні підбадьорені на дусі розійшлися спокійно до дому.

По дорозі з цвинтаря поліція арештувала трьох членів хору. Причина арештування невідома.

М. Х.

НОВИНКИ.

— **„Т-во св. Андрея" у Львові купило власний дім.** З кругів духовенства інформують нас, що станове товариство священиків Львівської Архиепархії „Т-во св. Андрея" купило у Львові невеличкий поверховий дім при вулиці св. Тереси ч. 38 для власних цілей Т-ва. В тім домі приміщено вже канцелярію Т-ва і бюро Т-ва „Власна Допомога", а на днях по ремонті дому буде там отворений нічліговий дім для членів та їх родин. Дім куплено за квоту 34.000 зол., переносна такса й оплати дійшли до 4.000 зол., так, що за 38.000 зол. мають священики для себе і своїх цілей відповідний дім, вигідний ще й тим, що положений близько св. Юра. Характеристична річ, що духовенство, яке у нас дало почин до всіх майже українських народніх установ, щойно тепер, у часі найтяжчім, подумало про себе і свої родини. Щасть Боже!

— **XV. Конгрес „Pax Romana".** Міжнародній Студентський Католицький Конгрес „Pax Romana" відбувається в днях 28. VII. — 6. VIII. ц. р. в Австрії (Зальцбурґ, Кляґенсбурґ, Відень). На Конгрес виїхала українська делеґація в такому складі: о. д-р Іван Гриньох, духовник „Обнови", проф. д-р Микола Чубатий, член Сеніорату, п. Іван Паук, голова „Обнови", п-на Маруся Білинська, заст. голови „Обнови" і ред. Богдан Катамай, голова „Ліги Української Молоді" в Америці.

— **За поширювання антипольської літератури** закрила адміністраційна влада у Вильні філії литовського товариства ім. св. Казимира в Меляб'яновичах і Данбельішках. Ці товариства замкнено тому, бо виявилось, що вони загрожують публичному спокоєві на Виленщині, а саме викликують національні конфлікти та поширюють антипольську літературу.

— **За пів року — 8126 пожеж.** Головне Заведення обезпечень від огню подало зазначену цифру пожеж за останній півнік. Шкоди, що повстали від цих пожеж переступають суму 10 і пів міліонів зол.

— **Епідемії шкарлятини** у Львові нема; міська влада занотувала лише спорадичні випадки.

— **Страйк.** 24-ох робітників, що будують дорогу зі Львова до Грибович застрайкували тому, що їм виповіджено працю.

— **Львівська хроніка.** Амалії Брадштетер (Рейтана 4) украли білля вартости 2.000 зол. — Е. Шенфельда (Берка Йосельовича 8), А. Ґудза (Знесіння) і С. Люфта арештували за крадіж мештів у Баті; Ш. Ляндеса (Джерельна 63) та І. Штімплера за крадіж годинника у купелевому заведенні. — На вул. Пісенській таксівка переїхала 9-літню Софію Кашубу. — 35-літня служниця Евгенія Хмельнік (Яблоновських 36) і якась невідома 20-літня жінка наложили на себе руку — перевезено їх до шпиталю. — Якась Барацікова напала на любку свого чоловіка; власник помешкання, у якого ця остання мешкає, побив сильно заздрісну жінку та зломив їй руку. — Софія Опатовська побила свого б. нареченого С. Слишу, що йшов зі своєю жінкою вулицею 3. Мая. — У складі порцеляни при вул. Трибунальській 14. вкрадено товар вартости 150 зол. — При вул. Курковій ч. 61 злодії крізь відчинене вікно влізли до хати бідного зарібника Степана Кінаша і забрали мужеську та жіночу ґардеробу вартости 200 зол.

— **Страйкарі перед судом.** Стрийська окружна прокуратура обвинила 7-ох стрийських залізничників, діячів ППС за те, що зорганізували залізничий страйк.

— **Заборонили мешкати в Солотвині** на основі закону про прикордонну смугу Миколі Никифорчукові. Він був просвітянським організатором Солотвинщини і єдиний закид, що проти нього найшли — це те, що Никифорчук був засуджений 1930 р. на три місяці вязниці за ведення пласту.

— **За убивство в божниці** засудили Сальомона Фрухта на 3 роки і 4 місяці вязниці. Апеляційний суд затвердив присуд.

— **Краєва хроніка.** Мости Великі почали европеїзуватися. Міську торговицю упорядкували, підвищили її на 4 метри і виложили камінням. Будують стражацьку вежу на 13 метрів високу. Також у Жовкві почав громадський уряд акцію над упорядкуванням середмістя. — Невідомі люди вломилися до каси в громадськім уряді в Краснім, пов. Золочів, але сполошені відійшли з нічим, напрацювавшись над розбиренням каси. — Приватній коедукаційній гімназії в Турці продовжили право прилюдности на рік 1936/37. — В Дублянах утонув 27-літній робітник А. Антонишин, в Зимній Воді 16-літній гімназист з Левандівки С. Станкевич. — За побиття страйколомів засудили у Дрогобичі двох пекарських челядників Д. Габермана та І. Штайнгавзера на 1 місяць вязниці. — 35 осіб, обвинувачених у нелеґальній експльоатації та продажі соли, засудив самбірський суд на 3 до 6 місяців вязниці. — Дрогобицький суд покарав 8-ма місяцями вязниці 6-ох злодіїв, що обкрали склепи, школу, та фірму „Земні Гази".

— **Варшавські комуністи під ключем.** Варшавська поліція арештувала 127 комуністів. Між ними є 55 осіб, які вже були карані чи судженні за комунізм. При вул. Слізкій в домі жида Ерліха поліція викрила тайну комуністичну друкарню. Арештовано чотирьох жидів комуністів.

— **Змучилися парадами.** В Совітах усе роблять на приказ. І який приказ не прийшов би з центра, місцеві достойники „зі шкіри лізуть", щоби врятувати свою шкіру. Про такі випадки оповідають самі совітські часописи: На спортовій параді в Нижнім Новгороді було в колоні 45 тисяч учасників. Така відомість подана офіційно показалась неймовірна і при провірці виявилося, що величезна більшість змобілізованої на параду юрби нічого спільного зі спортом не має. У тім самім Нижнім Новгороді управа фізкультури дістала приказ змобілізувати тисячу сиківкарів. Розуміється їх змобілізували, хоч ні один із них поняття не має про гру в ситківку. Та мобілізація перейшла на цей раз легко, бо змобілізовані дістали білі штани і сорочинки до ситківки. Тепер вони дуже вдоволені, бо в ситківку не грають, зате мають у чім парадувати вечорами по місті. Старші робітники нарікають на ці безконечні паради і кажуть, що вже втомилися ними.

— **Поєдинок двох артисток.** Дві мадярські артистки у Будапешті Валлі Тац та Аміко Верон були щирі приятельки, що майже не розставались. Одна чорнявка, друга — білявка, не мали причини до суперечок, бо хоч обі виступали в кабареті, співали інших пісень та мали інші симпатії. Одного дня, коли виступали вони у двох ріжних льокалях у „Каварні Неґреско" та у „Брістоль-ґріль", директори обох цих заведень домагались від них у програмі тих самих пісень. Після цього заанґажували їх до радія, але одній сказали, що не хотять чути тої самої пісні, яка нудить публику. Ображена артистка заявила, що не пісня, а голос її суперниці нудить публику. Валлі визвала товаришку Аміко на поєдинок на рапіри. Обі добре вміли фехтуватися. Аміко ранить Валлі у чоло. Коли Валлі розплющує очі, бачить, що її товаришка плаче над нею — і дружба направляється. Будапешт має на цілий день нову сензацію. Преса пригадує, що 40 літ тому дві паризькі акторки Лятіль і Мартіно теж поєдинкувались за одну ролю, яку хотіли обі мати одночасно.

о. О. ПРИСТАЙ. 65

В АМЕРИКАНСЬКОМУ ВАВИЛОНІ.

Десь так за пять хвилин зірвався мій реверенд*), як опарений, та не сказавши мені ніодного слова, побіг кудись поза хату. Я не дивувався і ждав. Минуло пять хвилин, може й десять, а по півгодинному очікуванню було вже мені якось ніяково сидіти самому на чужому ґанку. Взяв я капелюх на голову, сказав курам на подвірю, „ґуд бай"**) і пішов додому.

Від того часу я вже і не бачив його. Та всеж не міг я довго витримати в маленькій місцевості без товариства. Постановив я познайомитися з тамошнім польським священиком, о. Ґузіком. Був від стіп до голови більше круглий, ніж рослий. Як я ввійшов до нього в хату, то він мав якусь конференцію зі своєю кухаркою. Я поздоровив його, представився і чекав спокійно, доки о. Ґузік не скаже мені, щоб я сів. Однак я завівся в моїх сподіваннях. Підчас розмови витягнув я з кишені папіроси, подав отцеві господареві і сам сміліше закурив. Опісля залишалося мені хіба попрощатися, бо не було вже чого довше стояти й чекати. Подаючи руку, почув я ще від о. Ґузіка важний для нього запит, чи я „музикальний", тобто чи вмію грати в карти... Не затаїв я свого неуцтва в цім ремеслі і тимсамим розстався раз назавжди з о. Ґузіком, а за три місяці й з моєю парохією в Ґренвілі.

Ось тут був і сук, що хто вмів загоати в карти, пити й забавлятися при чарці, той жив ще сяк-так. А хто не мав нахилу до таких прикмет товариського життя, мусів задоволятися самотою.

Зрештою Америка, як країна гарячкової біганини й постійного шукання бізнесу, витиснула в душі кожного американського громадянина, світського й духовного, ось те „бізнесове" тавро. Кожний тут мав на думці тільки власний інтерес, а поза ним також лише свої справи. В Америці мали люди, крім свого головного заняття, ще ріжні побічні бізнеси. В кожному разі понад усе був тут тільки „бізнес"! Тому в тутешніх людей, витворилося перебільшене самолюбство, що аж кричало з кожного.

Внаслідок цих загальних умов поневільна осамітненість українського духовенства в Америці була, на жаль, зовсім „природним" явищем.

33. ЩИРІ ДУШІ.

Хоч усі люди сотворені з одної глини, проте не всі мазані одним і тим самим миром. Також в Америці зустрічався я підчас свого життя заточенця з добрими людьми, що з щирим серцем вітали та гостили. Були винятки і серед американських ірляндців, німців і т. д.

В 1918. році, як я був на парохії в Карнеґі, мав повінчати пару молодят в Альбіоні, віддаленім несповна 80 кільометрів від місця мого осідку. Часто бувало, що український місіонар в Америці мусів їхати кількадесять або й сто кільометрів, щоб охрестити немовля або дати шлюб.

В Альбіоні було всього пять чи шість українських родин і як тільки вони не мали нашої церкви, але в цілій околиці не було її. Тому я звернувся листовно з проханням до тамошнього римо-католицького священика, ірляндця, хоч навіть не знав його прізвища, щоб він дозволив мені у своїм костелі висповідати наречених, відправити Службу Божу та повінчати їх. Передаючи до нього листа через батька молодої, я поручив я, щоб також він іще від себе прохав устно в цій справі тамошнього ірляндського пароха.

(Далі буде).

*) Reverend = всечесний.
**) Good bye = до побачення.

— Міжнародні шахові змагання в Подебрадах закінчені. В неділю 26 липня закінчилися в Подебрадах 3-тижневі міжнародні шахові змагання з таким вислідом: Фльор 13 пунктів (на 17 можливих до осягнення), д'р Альохін 12½, Пірц, Штальберг і Фольтис по 10½, Еліскасес і Фрідман по 9½, Пелікан і Ріхтер по 9, Петров і Штайнер по 8½, Опочєнський 8, Меншикова 7, Діннер 6½, д-р Скалічка і д'р Трейбаль по 6, д-р Фазекост і Томас по 4. Найбільше грачів було чехів: Фльор, Фольтис, Пелікан, Опочєнський, Меншикова, Скалічка і Трейбаль.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація.

— Добрий шпиталь. В однім шпиталі в Москві затроїлось 85 недужих і двох санітарів, що їли при обіді кисіль.

— Кіндер, кіхе, кірхе. Таку засаду проводять німці супроти німецького жіноцтва. В останньому часі німецький уряд рішив усунути жінок від судівництва.

— Всьому винні залози. Сер Вальтер Бравн професор університету в Кеймбрідж видав велику працю про вплив залоз на здоровля, на характер і вдачу. Є такі залози, що спричиняють утому, меляхнолію, навіть божевілля, інші рішають про те, що людина має нахил до крадежі, брехні або підпалів.

— „Хто не ризикує, то й не сидить у кримінал!", каже народня приповідка. Але з американцем Карлом Еріксоном було навпаки. Він мав присуд на досмертну тюрму і кілька років уже навіть відсидів. Та склалося так, що вчені університету в Кольорадо потребували чоловіка, що згодився би защіпити йому туберкульозу для випробування нової методи лікування. За добровольцями для цього експерименту шукали у вязниці. Досмертний вязень Еріксон згодився бути „кріликом" для дослідів тимбільше, що на випадок, якщо залишиться живий, йому дарують решту кари. Досліди тяглись два роки і Еріксон вийшов здоровий на волю. Тепер через радіо оповідає свої переживання.

— Корона на міру. Англійський король Едвард VIII. і на далі залишився елегантом. Він не хоче коронуватися в старій короні, що трохи на його голову завелика і тому дав її переробити. Також королівські клейноди будуть відчищені та відновлені. Тому, що вони представляють незмірні багатства, їх відослали до чищення до Глєсгов до ювиліра Конеля літаком під спеціяльною ескортою.

— Не буде цього року хліба подостатком у Югославії, бо в деяких місцевостях злива і дощ знищили збіжжа на 75 відсотків.

— Студентам не можна мішатися до політики. Такий проєкт закону випрацювали в Румунії. Закон забороняє політичну пропаганду серед студентської молоді, студенти не можуть брати активної участи в політичних зібраннях окремих партій. Закон передбачує також гострі кари за непослух супроти рішень, що їх видає наукова влада.

— Можна критикувати тільки самого себе. Таке сказав у своїй промові большевицький комісар Гриць Орджонікідзе. В одному місці своєї промови Орджонікідзе звернув увагу на нову конституцію та сказав, щоб загал був обережний в поясненнях обіцянок Сталіна, начеб при виборах якась партія могла усунути совітський уряд від влади. „Кожна критика наших змагань може походити лише від нас самих" — сказав на кінці Орджонікідзе.

— Льондонські ґанґстери йдуть слідами своїх американських товаришів. У самім центрі Льондону розігралась перед кількома днями сцена, що нагадує способи грабунку американських бандитів. На вантажне авто напали в білий день бандити, оглушили шофера і конвоєнта, забираючи скринку із золотом на суму 3.700 фунтів штерлінгів. Бандити відїхали особовим автом і слід за ними пропав. Все це діялося на очіх публики і тревало тільки кілька хвилин.

— Дня 25. липня 1936 р. відбулося в Централі П. К. О. у Варшаві 30-те з черги льосування книжочок на преміовані вклади ощадностеві Серії II-ої. По зол. 1000 дістануть власники цих книжочок: 50.098, 50.234, 50.745, 51.201, 52.078, 52.723, 53.230, 54.172, 54.249, 55.481, 56.524, 56.526, 56.579, 59.253, 59.285, 59.811, 60.053, 60.727, 61.364, 62.214, 63.403, 64.192, 64.449, 65.619, 65.740, 66.233, 63.089, 68.548, 68.745, 70.466, 70.844, 71.283, 71.745, 75.772, 76.872, 76.966, 77.730, 78.472, 78.671, 80.340, 80.516, 82.164, 83.963, 84.283, 84.387, 84.701, 85.453, 85.489, 87.685, 88.159, 88.258, 88.480, 88.743, 90.514, 91.284, 91.335, 91.655, 95.690, 96.136, 96.483, 98.465, 100.050, 100.178, 100.829, 101.662, 102.455, 102.736, 102.991, 103.182, 104.111, 104.270, 104.780, 104.825, 106.178, 106.408, 107.306, 108.052, 108.151, 112.214, 113.386, 113.564, 114.160, 114.955, 117.923, 117.377, 117.669, 117.795, 118.198 і 118.636. Книжочки преміовані Серії II-ої вильосувані 25. квітня ц. р. і незреалізовані ч. 77.593 і 81.202.

З кіна.

КІНО „АТЛЯНТІК": „КОХАННЯ У ПОВЗІ".

Совітська комедія ленінградського виробництва. Сполука така модна тепер у совітській літературі: машини і кохання, себто бойового будівництва та відношення до того другого полу, що згідно із законом зовсім рівний, а проте трохи ріжний у дійсности. Завязка проста. До маленького містечка приїзджає на вправи відділ із повозувами і один з молодих ударників наймає собі кімнату в домику якогось старого урядовця, що має молоду доньку-гімназистку. Симпатія з першого погляду переходить у перше дівоче кохання, повне себелюбства, гордощів і телячого захоплення. Незвичайно тонко передана гра двох вражених сердець, з яких ніодне не хоче проявити своїх почувань. Дотепні сценки суперництва товаришів, які теж хотіли би почванитись „перемогами" і на військових вправах і в залицянні.

Фільма має великі мистецькі прикмети: чудову акторську гру і прегарні знимки природи, крім цього незвичайну простоту в композиції.

КІНО „ПАЛЯС": „САМОХІД Ч. 99".

Кримінальна фільма, що показує сміливість та організацію американської поліції у боротьбі з ґанґстерами і ватагами бандитів. У центрі дії молодий кандидат на поліціянта, що проявляє велику інтелігенцію, орієнтаційний хист і відвагу. Без вибраної дівчини, яку треба спасти з рук бандитів — у такій фільмі не обійдеться. Сценарій складений зручно. До фільми кілька додатків; між іншим муринська симфонія, з ілюстрацією живої дії до музики.

Успіхи на фронті залежні від справности запілля. Постійно підпомагайте матеріяльно Рідну Школу — тоді рідношкільний фронт буде сильний!

ДИВОГЛЯДИ.

КОЛИ ЧОЛОВІК СВИЩЕ...

У Віндсорі біля Льондону жила кілька літ подружжя пара. Жінка Емілія Стерджен подала в суд розводову скаргу з мотивом, що її чоловік на всі її запити та прохання відповідає вже два роки свистом. Коли йому щонебудь треба, то він не говорить, а пише записку. Суд дав розвід жінці і чоловік за те, що свище, мусить платити 15 шилінгів тижнево.

БІБЛІЯ НА ОДНІМ АРКУШІ.

Мешканець югославянського міста Крагуєвац довгі місяці працював над тим, щоб помістити на однім звичайнім аркуші паперу ввесь сербський переклад Біблії. Тепер він чекає поки Англійське Біблійне Т-во не купить від нього такого зразка.

ДРІБНІ ФАКТИ.

Коли виставили вперше оперу Вебера „Фрайшіц" у парисокому театрі „Одеон" — тоді її висвистали. Дирекція театру не припинила вистав і вже на третій виставі заробила на чисто 100.000 франків.

Американець Персі Гавсбрук має збірку книжок якнайменшого формату. В одному горісі лежить цілий „Декамерон" Бокаччія і в одному камені перстеня лежить книжечка з „Піснею Пісень" Соломона".

Після 30-літньої війни забракло чоловіків і не було кому розвозити пошти. Тоді на поштарів узяли дівчата. Але вибирали тільки препогані, щоб поштаря, коли доручив листа, ніхто не затримував дома.

У 1920. р. помер у Льондоні у 90. р. життя міліонер Кокс. Коли його спадкоємці відчинили його касу, найшли там здивовані та розчаровані сотні ріжних ліків. До них додана була записка: „Ці отрути записували мені цілє моє життя ріжні лікарі. Якби я був усі зажив, то не був би дожив до такого пізнього віку".

Найбільший гонорар за свої виступи дістала італійська співачка Анджеліка Каталяні, що померла у 1849. р. Вона співала перед Наполеоном тільки двічі у замку Сен-Клю і за це дістала 5000 фр., запросили на два концерти у паризькій Опері за 80.000 фр. і... досмертну пенсію.

В одному давньому німецькому кодексі є закон, що злочинців, коли вони недужі не вільно мучити. Єдиний виняток це ті, що терплять на подаґру, бо тортура помагає на цю недугу.

Багато допомогли Рідній Школі ті особи й установи, що подарували їй облігації народової позички. Хто має такі облігації, зволить негайно прислати на адресу: Рідна Школа, Львів, вул. Сикстуська 46.

Зі судової салі.

ЗА СПРОТИВ ВЛАДІ НА ЦВИНТАРІ.

На розпорядок тернопільського воєвідського уряду ексгумували на цвинтарі тіла польських вояків, похоронених у Смиківцях, щоб перенести їх на тернопільський цвинтар. Місцева українська молодь не дозволила розкопати одної могили, у якій спочиває не польський вояк, лише український і не уступила, не зважаючи на кількаразовий заклик поліції. Воєвідський уряд наказав тої могили не розкопувати. Всетаки поліція обвинила 20-х молодих українців за спротив владі, а тернопільський городський суд покарав їх безоглядним арештом від 4-х до 6-х тижнів.

Дописи.

СТРИЙ.

Вакаційна оселя. Батьківський кружок при Рідній Школі у Стрию влаштував для дітвори Рідної Школи вакаційну оселю в Рожанці Вижній. Жертвенність учительства й українських установ є доказом, що при добрій волі можна зробити і багато. Близько 60 дітей зможе перебути, за мінімальну оплату 20 зол. вакації в користю для тіла й духа, бо оселя має педагогічну і лікарську опіку. Це перша спроба за мою, сподіємося піде дальша на ширшу мету закроєна праця для добра молоді.

Брак церковного хору. Місто Стрий, давно одно і наймузикальніших міст Галичини, тепер не має зрозуміння для ваги доброго церковного хору, що підносив би музичну культуру. Маємо кількох старших диригентів та кільканацятьох молодших, одначе почути згармонізований добрий хор у церкві належить до рідкости. Байдужність інтелігенції, отупіння міщанства, якась апатія серед ширших кругів повинна заставити призадуматись у всіх відповідальних людей, чи не можнаби склеїти у нас доброго церковного хору. Удержання диригента могли би взяти на себе заможніші установи Стрия.

По верчанськім комуністичнім нападі. Смерть молодої людини від комуністичної боївки у Верчанах збудила приспану чуйність цілого повіту. Свідома молодь має тепер легку працю в освідомлюванні замотеличених тут і там одиниць — а щонедільні фестини пописи у всіх майже селах Стрийщини побільшують національну свідомість і примушують аранжерів приготовляти всякі імпрези так, щоб верчанські сумні події більше ніде не повторились.

Викінчення Українського Сирітського Захисту. Завдяки жертвенній праці нового виділу Т-ва „Український Захист" у Стрию, викінчується гарний поверховий мурований будинок для сиріт. Як зачуваємо, по модерному уладжений будинок буде містити ремесничі робітні, де сироти зможуть навчитися ремесла і стануть опісля хосенними членами суспільности. Сподіємося, що українська суспільність підпоможе працю Виділу жертвами на таку корисну ціль.

ТУРКА н. СТР.

Курс для учителів. Заходом шкільного інспекторату відбувся в Турці в часі від 6. до 18. липня ц. р. вакаційний учительський курс. Взяло в нім участь сорок учителів (ок), у тім половина українців, у більшости з турчанського повіту. Викладали на курсі: управителька дівочої школи з Борислава п. Лещинська і проф. учительської семинарії зі Самбора п. Емеріх. Учасники поза фаховим знанням на курсі найшли милі розривки на дальших прогульках до Сянок, Завадки і Розлуча. Курс звидів візитатор Дворський.

ПІДЛЮТЕ.

Фестин „Рідної Школи" з Долини. Заходами д-ра Дереша і кружка „Рідної Школи" в Долині відбувся дня 19. 7. ц. р. фестин у Підлютім. Була чудова погода. Велика сила учасників, що приїхали двома поїздами фірми Ґлезінґер з Брошнева і гості на літниську могли мило і в рідній атмосфері провести час. Тільки пожежа ліса Митрополії, правда, у віддалі 10 км. від фестину, що почалась по 5. годині пополудни, непокоїла учасників, чи зможуть вернутись на час до поїзду. Одно побажання до аранжерів: Слід було подбати про Службу Божу для учасників, що приїхали поїздами з Брошнева, тимбільше, що того дня був храмовий празник у монастирі з Підлютім на Кичері.

—o—

Спорт.

ЗМАГАННЯ УКРАЇНА — ЛЕХІЯ НЕ ВІДБУЛИСЯ.

В неділю 26. ц. м. заповіджені були змагання України з Лехією. Змагуни зявилися в означеній годині на грищі, одначе за Лехією слід застиг. Ніхто не знав, чому змагання не відбулись, бо управа Лехії не могучи скомплетувати І. дружини, не повідомила про відкликання змагань України. Чи це по спортовому?

ЛЬВІВ. Чорні (юніори) — Степ 3:0. Степ грав слабо, зате молодики Чорних грали значно краще і вигоали заслужено.

ЛЬВІВ. Луг — Стшелец 2:2 (0:1). Змагання товариські, що мали тренінговий характер, розіграні в Луговому Городі. Більше з гри мав Б-клясовий Стшелец, але лугова дружина вспіла вибороти нерішений вислід. Голі для української дружини стріляли Загородний і Жевнір І. Судя п. Савчак. Видців до 300.

ЛЬВІВ. Чорноморці — У. Р. С. К. 6:2. Обі дружини відмолоджені. В Чорноморцях заступають молоденькі змагуни давніх „прімадон" якнайкраще.

БРОДИ. Україна II. — Ґвязда-Штерн 2:0.

БРОДИ. Україна II. — Богун 2:2.

В суботу й неділю гостила у Бродах II. дружина України, що перемогла в суботу Ґвязду-Штерн 2:0 та ремісувала в неділю з українською дружиною Богун 2:2. В обох днях видців багато.

ТЕРНОПІЛЬ. Поділля — Креси 0:3. Поділля грало в першій половині доволі добре, зате в другій половині обмежувалось тільки до спорадичних випадів. Увесь час сильне темпо, одначе гра велась за гостро. Суддя п. Гіль слабий.

ЯРОСЛАВ. Огніско — Погонь (Львів) 3:2 (2:1).

ЗА ВХІД ДО ЛІГИ.

ПЕРЕМИШЛЬ. Краковія — Польонія 3:1. Краковія виграла другі з черги змагання і вже сьогодні ясно, що ні стрийська Погонь, ні Польонія не перейдуть хресної дороги до Ліги.

СТРИЙ. Погонь — Р. К. С. (Великі Гайдуки) 3:0.

ЛОДЗЬ. Л. Т. С. Ґ. — Унія 3:1.

ВИЛЬНО. ВКС Сьміґли — В. К. С. Ґродно 5:3.

ВАРШАВА. Скода — Бригада 2:1.

ПОЗНАНЬ. Н. Ц. П. — Ґриф 3:1.

СЛАВНО, РУСЬ!

МЕРІШ ШЕНБЕРГ. С. К. Русь — М. Шенберг 6:2. Змагання за вхід до чеської держ. ліги покінчились високою перемогою Руси. По цій перемозі вигляди Руси на вхід до Ліги скріпились дуже сильно; можна сказати, що Русь має 90 проц. можливостей.

Стан табелі за вхід до чеської ліги:

1. Вікторія Жіжков	6	5	1	0	11	14:5
2. Русь (Ужгород)	5	3	1	1	7	17:7
3. Батя Злін	6	2	2	2	6	13:9
4. Градец Кральове	4	1	0	3	2	2:7
5. Меріш Шенберг	5	0	0	5	0	7:23

ЗМАГАННЯ ЗА ЧАШУ СЕРЕДУЩОЇ ЕВРОПИ.

ВІДЕНЬ. Австрія — Уйпешт 5:2.

ПРАГА. Спарта — Амброзіяна 3:2.

По цих розіграх до остаточного вирішного бою прийде поміж Спартою (Прага) й Австрією. В минулому році чашу середущої Европи здобула Спарта. Хід змагань Спарта — Амброзіяна висилала чеська радіостанція. Амброзіяна грала твердо, а суддя, австрієць кривдив Спарту. Видців у Празі було 35 тисяч.

РЕЧИНЦІ ЗМАГАНЬ УКРАЇНИ ЗА МИСТЕЦТВО.

16. 8. Корона (Самбір) — Україна;
23. 8. Україна — Чувай;
30. 8. Н. Сокіл — Україна;
13. 9. Ресовія — Україна;
20. 9. Україна — Лехія;
27. 9. Р. К. С. — Україна;
4. 10. Погонь І Б — Україна;
11. 10. Україна — Чорні;
18. 10. — Україна — Гасмонея;
25. 10. Україна — Огніско.

Мистецтва Окружної Ліги відбуватимуться тепер в осінній і весняній рунді.

ОЛІМПІЙСЬКІ ГІНЦІ В БОЛГАРІЇ.

Олімпійські гінці дійшли вже до Софії, столиці Болгарії, де їх витало вздовж дороги овацiйно все населення, а в столиці всі урядові чинники.

ШМЕЛЛІНГ — БРАДДОК.

Перед кількома днями почались офіціяльні переговори між дотеперішнім мистцем світу Джемсом Браддоком і Шмелінгом у справі боксерських змагань. Одиноким кандидатом до титулу мистця світу є тепер Шмелінг.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

РІДНА ШКОЛА, ілюстрований часопис для вих. Львів, 15. липня 1936. Р. V. Ч. 13—14. Зміст: Кінець шкільного року. — Весілля в селі Мужиловичах. — Д. Коренець: Неукраїнські фахові школи. — Д. Коренець: Вищі школи в Польщі. — Д. З.: Праця над пізнанням рідної землі в школі. — Ст. Конрад: Школи праці. — Необхідна книжка. — М. К.: Українське шкільництво у Франції. — Батьки і діти по виході зі школи Р. Ш. — Д-р О. Філяс: Діловодство харчування в садку. — І. Г.: З рідношкільного вчителя на Поліссі — ... на Волині. — Вол. Безушко: Про гімназії і музеї. — І. Г.: Похорон учит. Семинарії в Станиславові. — Культурний подвиг селянина. — Захоронкова семинарія Р. Ш. — Педагогічна вистава. — Бібліографія. — З життя Рідної Школи. — Ріжні вісти. — Переписка Адміністрації.

КООПЕРАТИВНЕ МОЛОЧАРСТВО, ілюст. ... місячник. Львів, липень-серпень 1936. Рік XI. Ч. 7—8.

—XXXXXXXX—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Нар. Театр. ім. І. Тобілевича.

Косів.
28. VII. Циганський барон.
29. VII. Дівча з Маслосоюзу.
30. VII. Інваліди.
31. VII. Німа теща.
1. VIII. Лев з Абісинії.
2. VIII. Катерина.

Український Національний Хор під муз. провод. Дмитра Котка.

28. VII. Моршин (концертова саля „Гель".
28. VII. Болехів.
В дорозі до Ворохти хор виступить з одним концертом у Станиславові.

Великий Театр:

Нечинний.

Театр Ріжнородностей:

Вівторок, 28. VII. год. 9. веч. „Малощо не ніч потьюбна".

Кіна.

АПОЛЬО: „Княжна Чардаша" з Мартою Еґерт.
АТЛЯНТИК: „Любов у повзі".
ВАНДА: 1) „Збігдець", 2) „Вундербар".
ГРАЖИНА: „Остання стійка" і „Що чоловік робить в ночі".
КАСІНО: „Схопили жінку" і „Ванесса".
КОПЕРНИК: „За хвилину щастя" „Боксерські змагання".
МАРУСЕНЬКА: „Четверта заповідь"
МЕТРО: „Пісня козака" і „Ремо Сатан".
МІРАЖ: „Все для переможця".
МУЗА: „Доктор Ікс".
ПАКС: Нечинне.
ПАЛЯС: „Самохід ч. 99".
ПАН: 1) „Віденські ночі", 2) „Фліп і Флап".
РАЙ: „І. Ф. І. не відзивається".
СВІТ: „І. Ф. І. не відзивається".
СТИЛЕВЕ: „Папуа" і ревія.
ТОН: „Королівська любовниця" і „Бюро пропавших людей".
УТІХА: „Нічна стежа".
ХИМЕРА: „Гроші".

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 5.)

„Берлін".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок. 28. липня 1936.

Відень (506,8) 17.45 Інтермецца Брамса, 19.05 Сальцбурський фестіваль, 22.45 Віденські мельодії, **Брюсель** (483,9) 18.15 Орест, 21.00 Мадам Батерфляй — опера, **Братислава** (2988,) 17.45 Словацькі нар. пісні, **Париж** (1648) 17.30 Концерт, 22.45 Танкова музика, **Мадрид** (274) 21.15 Концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 12.00 Музика вполудне, 18.00 Музика, 19.15 Світ слухає Олімпійських Ігрищ, **Букарешт** (364,5) 22.15 Концерт, **Будапешт** (549,5) Концерт, 22.05 Циганська музика, **Міляно** (365,6) 20.40 Чар вальчика, **Рим** (420,8) 22.15 Танк. музика.

Середа, 29. липня 1936.

Відень (506,8) 17.15 Ресіталь, 17.40 Пісні й арії, 21.00 Двофорт. музика, **Братислава** (298,8) 18.15 Скрип. ресіталь, **Прага** (470.2) 17.40, 19.20 Концерт, 20.05 Народні пісні, **Париж** (16.48) 17.30 Концерт, 20.45 Танкова музика, **Кенігсвустергавзен** (1571) 12.00 Відкриття виставки, 15.00 Твори Шумана, **Букарешт** (864,5) 17.00 Легка музика, 21.45 Сальонова музика, **Будапешт** (5549) 17.00 Сальонова музика, 23.05 Циганська музика, **Міляно** (368,6) 17.15 Солісти. 20.40 Всячина, **Рим** (420,8) 20.40 Симфонічний концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 28. липня 1936.

6.30, 7.40 Ранішня авдиція, 7.35 Трохи інформацій, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Фантастичний світ у музиці з гр. пл., 14.30 На десер з гр. пл., 15.30 Господарські вісти, 15.45 Скринька П. К. О., 16.00 Тріо Польського Радія, 16.45 Стефан Чарнецький, 17.00 Концерт, 17.50 На лiсю дозини — гутірка, 18.00 Сільва рерум, 18.05 Хлопчина знад моря, 18.15 Пісні без слів з гр. пл., 18.25 Необхідне заняття для жінки, 18.40 Рекламовий концерт, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Соната ф-дур Е. Ґріґа, 19.30 Концерт, 20.30 Поезія спорту, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Фортеп. ресіталь, 21.20 В погідну ніч — концерт, 22.00 Спортові вісти, 22.16 Танкова музика.

Середа, 29. липня 1966.

6.30, 7.40 Ранішня авдиція, 7.35 Трохи інформації, 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Попурі з оперетки „Графиня Маріца", 12.13 Полудневий денник, 12.23 Легка музика, 14.30 Концерт бажань, 15.30 Господарські вісти, 15.45 Театр уяви, 16.15 Гр. плити, 17.00 Концерт, 17.30 Дуети, 17.50 Анегдоти з життя Пастера, 18.00 Сільва рерум, 18.05 Оперова музика з плит, 18.35 Програма на завтра, 18.40 Рекламовий концерт, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Концерт, 20.00 Пісня про життя з гр. пл., 20.30 Мандрівка мікрофону по провінції, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Кандидати до міжнародного шопенівського конкурсу, 21.30 Смичковий квартет, 22.00 Спортові вісти, 22.15 Памятник Ісидори Дункан.

БІРЖА.

Варшава 27. 7. (ПАТ

Девізи

Бельгія 89.35, 53, 17, Берлін 213.98 2.92, Данціґ 100.20, 99.80, Голяндія 360.10, 61.82, 59.38, Копенгаген 118.94, 56, Льондон 26.59, 26.66, 26.52, Ню Йорк чеки 5.29, каб. 5.29, і 5/8, 5.30 і 7/8 і пів. 5.20 і 3/4, 5.28 і 1/2, Ню йорк 28 і 3/8; Осльо 133.60, 133.93, 3.27, Париж 35.01, 35.08, 34.94, Прага 21.94, 21.98, 21.90, Стокгольм 137.00, 138.33, 136.67, Італія 42, 41.70, Гельсінки 11.75, 11.60, Гельсінки 11.75, 60, Мадрид 72.70, 72.40, Монтреаль 5.29.25' Відень 99.20, 98.80 26.75.

ГРОШІ.

Купно — продажа: Бельги бельг. 89.53—89.10, Дол. американські 5.34.50 — 5.27.50, Дол. канадійські 5.29 — 5.26, Фльорени голянд. 360.82 — 359.10, Франки фр. 35.08 — 34.92, Франки шв. 173.57 — 172.73, Фунти англ. 26.66 — 26.50, Гульдени данціґські 100.20 — 99.80, Корони чеські 20.30—19.80, Корони данські 118.94, 118.10, Корони норв. 133.93—132.95, Кор. шв. 137.33—136.55, Ліри італ. 35—33, Марки фінл. 11.75—11.60, Марки нім. 145 — 140, Пезети еспан. 63.00—61.00, Шил. австр. 99 — 98, Марки нім. срібні 152—147.

Акції.

Банк Польський 97.50, Островець 29,

Папери.

3 інвест. 1. ем. 63.05, 2. ем. 63.50, 5 конв. 46, 6 дол. 61, 4 прем. дол. 47.75, 57.50, 7 стаб. 47;50, 48.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що від дня 27. липня ц. р. кооперативам платить за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльок.
1 без опакування . . . . . . 2.25 зол.
кг. масла десер. бочкового включно з бочк. опакуванням 2.40 „
1 кг. масла експорт. включно з експортовим опакуванням дав вачет . . . . 2.40 „
1 л. молока . . . . 0.13 „
1 к. яєць . . . . 2.55 „

Тенденція на масло сильна, на молоко і на яйця слаба.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 27. VII. ц. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Курята І. кл. щойно від 0.80 кг. вгору 1.10 „
Качки молоді, товсті І. кл. 1.00 „
Курки без остріг І. кл. 0.95 „
Ціни денні.

Приймає птицю тільки першої кляси. Гірших сортів рішуче не приймає.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.